

מה אפשר לצפות

מנהיגם הרוחני

של בני־עדה שמאבקם

החוקי לזכויותיהם

נחקל בחומת אטימות?

אם ייתכן כי מנהיג כנסיה נוצרית יעמוד מאחורי ניסיון להפגין את עיר הקודש, מקום צליבתו וקבורתו של ישו הנוצרי, בקאטישוש שהיו עלולות לפגוע גם במקומות המקודשים לנצרות בירושלים? מה שנחשב עד לפני שבוע כהמצאה דמיונית ואבסורדית, הפך השבוע לממשות. כאשר נעצר הארכיבישוף הילאריון קאפור צ'י, ראש הכנסיה היוונית־קתולית במזרח ירושלים, כחשוד בשיתוף פעולה עם אירגון אל־פנח, בהברחת נשק חומרי חבלה וכספים לצרכי פעילות האירגון בתוך השטחים

בדמשק, באהדה יתרה לישראל. כתוצאה מכך מינתה הכנסיה את הארכיבישוף קאפורצ'י לאחראי הדתי גם על בני העדה היוונית־קתולית בישראל, העניקה לו חלק מסמכויותיו של רייא.

היה זה רק סבעי מצד מנהיגם הרוחני החדש של בני העדה היוונית־קתולית בישראל, לנושא את דרך המאבק הלגיטימי הגלוי למען בני עדתו, שלא נשא פירות, ולינטוט לצד הפעילות המחתרנית העויינת.

אין אומנם כל הוכחה שפרשת איקרית ובירעם היא שהביאה את הארכיבישוף קאפורצ'י לשירות הפנח. לטענת שילטונות הביטחון, החלה פעילותו החבלנית עוד לפני שולש שנים, לפני שפרשת איקרית ובירעם הפכה שוב לנושא מעיק על סדר יומה של החברה הישראלית.

אולם אם מחפשים בישראל את האשם בכך שכהן דת של העדה הנוצרית הגדולה בישראל הפך לארכיפידאי, יכולה מדינת ישראל למצוא חלק מהאשמה גם בה. מדינת־ישראל הוכיחה לבני העדה היוונית־קתולית כי דרך המאבק הלגיטימי על זכויותיהם אינה כדאית ואינה משתלמת. במקום להפוך את הערבים הנוצרים לגשר בין ישראל למדינות ערב, היא חיסלה את מעמדם המיוחד, הפכה אותם לאזרחים נחותים, דחפה אותם כמו יריה אל ורועות אויבי ישראל.

הביישונו פינדיאין

הניקרה. ייתכן כי אילו היו מגלים או את הנשק ומיטעני החבלה במכוניתו הוא היה מתחמק בטענה שלא ידע כי הטמינו את אלה במכוניתו. מלבד זאת ניתן היה לגלות, תוך מעקב אחריו, למי מיועד הנשק ועם מי עומד הארכיבישוף בקשרים, מחוץ לשעות הקבלה שלו בכנסיותו הירושלמית. גם כאשר נעצר ב־8 באוגוסט ולנגד עיניו נחשפו מקומות המסתור שבמכוניתו בהם הוסתר הנשק, לא החזק קאפורצ'י במעצר. רק כשלא ניתן היה עוד להסתיר את הסתבכותו של הארכיבישוף הוא נעצר רשמית. תוך כדי מתן פירסום רשמי להחלטות שמות המועלות נגדו, הסתכנה ישראל בעימות בלתי סימפאטי לא רק עם הכנסיה היוונית־קתולית אלא גם עם הוואתיקאן.

הפתעה ההסערה הבינלאומית, ש־ התעוררו בעקבות מעצרו של הארכיבישוף קאפורצ'י, האפילו על שאלות יסודיות יותר: כיצד מתיישבת פעילות חתרנית הכוללת מעשי רצח וחבלה, עם מעמדו הכנסייתי של כהן דת נוצרי בכיר? ומדוע נרתם דווקא איש כמורה נוצרי לפעילות לאומנית ערבית בשירות הפינדיאין? בין שאר המניעים, האישיים והאחרים, נמצאות התשובות על שאלות אלה במעמדה המיוחד של העדה היוונית־קתולית בישראל. בתחומי ישראל זוהי העדה הנוצרית הגדולה והחשובה ביותר, המונה כ־40 אלף איש.

בעיית היוונים־קתולים בישראל התעוררה בשנים האחרונות, בעקבות חידוש המאבק הציבורי למען החזרת עקורי הכפרים איקרית ובירעם שעל גבול הלבנון, שגורשו מכפריהם במירמה אחרי מלחמת העצמאות. מאבק זה קיבל ציביון דתי כי אשר התייצב בראשו הארכיבישוף יוסוף רייא, ראש הכנסיה היוונית־קתולית בי חיפה ומגליל.

רייא פעל למען בני עדתו, שרובם תמכו במלחמת העצמאות בישראל, בשיטות חוקיות וגלויות. הוא הצהיר והפגין את נאמנותו למדינת־ישראל ולשילטונותיה, הצליח לגייס למאבק להחזרת הנוכיות והרכוש של בני עדתו גם חוגים יהודים רחבים, מכל הזרמים. אולם כל מאמציו של רייא, שהסתיימו עם פרוץ מלחמת יום־הכיפורים, נתקלו בחומת של קשיחות, אדישות וסימטום מצד ראש הממשלה גולדה מאיר ושרי ממשלתה שלא הבינו שבמו ידיהם הם דוחפים את בני העדה היוונית־קתולית לורועות אויבי ישראל. כתוצאה מכישלון פעילותו החוקית של רייא, ירדה השפעתו, הוא הואשם על ידי יריביו בכנסיה היוונית־קתולית, שמרכזה

בתוקף מעמדו הדתי המיוחד מהסיונות שהוקנתה רק למיספר אנשים בודדים שעברו במעברי הגבול הפתוחים בין ישראל למדינות־ערב. כתוצאה מכך כמעט ולא נערכו חיפושים בכליו בעת המעבר.

אולם, לפני שבועות מיספר הסתבר כי הארכיבישוף, שקהילתו בירושלים המזרחית ובגדה המערבית מונה כארבעת אלפים

המוחזקים בידי ישראל, לא היה כמעט ספק, לורועות הביטחון, שהארכיבישוף אינו אלא ארכי פידאי — מי שעמד מאחורי שורה שלמה של מעשי חבלה, פיגועים ומעשי־רצח שנעשו על ידי הפתח בישראל ובשטחים בשנים האחרונות.

כמה וכמה תעלומות, שהטרידו והעסיקו את זרועות הביטחון המוסקדים על המיל־

זה מול זה

הארכיבישוף יוסוף רייא, ראש הדיוקזה היוונית־קתולית של איזור הגליל, מנהיגם הדתי של היוונים־קתולים בתחומי ישראל, בעת אחת ההפגנות למען החזרת עקורי איקרית ובירעם לכפריהם. רייא, במוצאו ערבי־לבנוני, נאבק למען בני עדתו במיגררת החוק, אולם מאבקו לא נשא פרי.

איש בלבד, אינו עובד רק בשירות האל־הים והכנסיה, מתחת לגלילת הארכיבישוף שלו הסתתר, על פי החשדות, אחד המפ־עילים הראשיים של ארגוני החבלה. הידיעות בדבר פעילותו החתרנית של כוהן הדת היוונית־קתולית הצטבו מאז מעצרו של שלוש האחים־החבלנים משועפת, החשודים ברצח נהג המזונית הירושלמי, ובניסיון להפוך את מדינתו, בה הוסתרה גוויתו, למכונית־חופת שתפוצץ במרכז ירושלים. כתוצאה מכך נשמרו צעדיו של כוהן הדת יליד סוריה, שהתבלט מאז מילי־חמת ששת־הימים בעמדתו העויינת כלפי ישראל. כאשר חזר לפני כשבועיים מלבנון, הוא לא נעצר בתחנת הגבול שבראש

חמה במחבלים, עשויות להיות מפוענחות, אם אומנם יתאמתו החשדות וההאשמות שהועלו נגד הארכיבישוף קאפורצ'י, שנתפס, אחרי מעקב ממושך, כאשר בתוך מכוניתו מוסתר מיטען נשק שכלל רובי קלציניקוב, אקדחים, מיטעני־חבלה ורימוני־יד.

הגדולה שבתעלומות אלה הייתה כיצד הצליחו תאי החבלה של הפתח בשטחים שבידי ישראל לקבל בשנים האחרונות אספקה שוטפת של נשק חדיש ומיטעני־חבלה, ואת למרות הסגירה ההרמטית כמעט של גבולות ישראל והפיקוח הקפדני על הגשרים המגשרים בין ירדן לגדה המערבית. הארכיבישוף קאפורצ'י, שנודד באופן קבוע בין ישראל ללבנון, נהנה

הפינדיאין

הארכיבישוף הילאריון קאפורצ'י, ראש הדיוקזה היוונית־קתולית של איזור ירושלים, מנהיגם הדתי של היוונים־קתולים בתחומי ישראל, גדה המערבית. קאפורצ'י, במוצאו ערבי־סורי, בחר, ככל הנראה, להילחם בישראל באמצעות אירגון־החבלנים אל־פנח.